

Совет сотрудничества и Казахстан рассматривают различные вопросы и направления, которые представляют двустороннее значение, такие же как политические, судебные и экономические реформы, верховенство закона, торгово-экономические отношения и региональная стабильность [2].

В последствии поддержки ЕС его вступления Казахстан вступил в роли 162-го государства-члена в ноябре 2015 года во Всемирную торговую организацию.

Республика Казахстан, Европейский союз и Центр международной торговли запустили в декабре 2020 года региональный проект Ready4Trade Central Asia. Одним из центральных направлений проекта Ready4Trade Central Asia считается исполнение всеобъемлющего законодательства в направлении электронной торговли, предполагаемое внедрить в Казахстане при участии МТЦ и Конференции ООН по торговле и развитию (ЮНКТАД).

В Республике Казахстан официально оформлены более 4100 компаний с европейским капиталом и более 2200 совместных организаций и предприятий[3].

В отношении сотрудничества в области зеленой экономики, в 2015 году Европейский Союз и Казахстан внедрили Проект по содействию плавного перехода Казахстана к парадигме зеленой экономики. Проект снабжается Европейским Союзом и реализуется Программой развития Организации Объединенных Наций (ПРООН) в роли ведущей организации в сотрудничестве и партнерстве с ЕЭК ООН.

Генеральное назначение проекта - внести вклад в долгосрочную экологическую стабильность Казахстана и инклюзивное экономическое реформирование, благоприятствуя переходу страны к модели зеленой экономики.

В процессе 18-го заседания Совета сотрудничества ЕС-Казахстан, который прошел в мае 2021 года в Брюсселе, ЕС обнародовали интерес в наращивании сотрудничества в направлениях, таких как "охрана окружающей среды, приобретение углеродной нейтральности и противостояние с климатическими реформами". Через Европейский банк реконструкции и развития. Европейский Союз теперь проводит работы с Казахстаном над финансированием строительства солнечной электростанции мощностью 76 МВт в Карагандинской области в рамках Программы ЕБРР по возобновляемым источникам энергии в Республике Казахстан стоимостью 500 млн евро, созданная в 2016 году.

ЕС в том числе финансирует проект первоначальной фазы в сохранении устойчивого туризма в стране, который централизуется на "устойчивых методах потребления и производства в секторе туризма" в Республике Казахстан[4].

Литература:

1. Актуальные проблемы внешней политики Казахстана. Сборник статей / Под ред. К.К.Токаева. - Астана, 2018.
2. Байзакова К.И. Деятельность Представительства Комиссии Европейского Союза в Центральной Азии // Европейский Союз и Центральная Азия. - Алматы, 2020.
3. Макашева К.Н. Интеграционные процессы в Центральной Азии и Европейский Союз // Европейская интеграция и права человека. -Алматы, 2019
4. Кукеева Ф.Т. ТАСИС в Центральной Азии // Европейский Союз и Центральная Азия. - Алматы, 2020

Маралов М.М., Нұралы А.Б. 2 курс (академика Е.А. Бөкетов атындағы ҚарУ)
Ғылыми жетекші – аға оқытушы Ескендир Н.Н.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДА ЭЛЕКТРОНДЫҚ САУДА ДАМУЫНЫҢ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ТӘЖІРИБЕСІН ПАЙДАЛАНУ

20-21 ғасырдың екінші жартысындағы ақпараттық-коммуникациялық технологиялар мен интернеттің дамуы экономикалық өзара әрекеттестіктің жаңа түрлерінің пайда болуының алғышарты болды. Осы түрлердің бірі соңғы онжылдықтарда белсенді түрде дамып келе жатқан электрондық коммерция болды.

Цифрландырудың жаппай ықпалы адамдардың, бизнес пен мемлекеттің өзара іс-қимыл тәсілін түбегейлі өзгертеді. Жаһандық дамудың жаңа кезеңі деректердің ұлттық шекаралар арқылы өтуімен сипатталады, нәтижесінде халықаралық сауданың сипаты мен модельдері

өзгереді. Көптеген жылдар бойы электронды сауданың болуына қарамастан, бұл операциялардың қазіргі ауқымы бұрынғымен салыстыруға келмейді. Сонымен қатар, онлайн платформалардың пайда болуы ойын ережелерін түбегейлі өзгертті, бұл сауданы жүргізу процестерін өзгертуге себеп болды.

Бүгінгі таңда электрондық сауданың қолданыстағы анықтамалары "ортақ белгіге" келтірілмеген, терминдер зерттеушілер деңгейінде ғана емес, сонымен қатар үкіметтер мен Халықаралық экономика және құқық институттары деңгейінде де ерекшеленеді. Электрондық коммерция туралы түсінік оның бастапқы түсінігімен салыстырғанда айтарлықтай өзгерді. Электрондық сауданың бастапқы тұжырымдамалары тек деректермен және құжаттармен электрондық алмасу технологияларын пайдалануды ғана көздеді, алайда 90-шы жылдары оларға ресурстарды басқару (ERP), деректерді өндіру және сақтау және т. б. функциялары қосылды. Осы жұмыс шеңберінде электрондық сауда "электрондық ақпараттық жүйелерді, ақпараттық-коммуникациялық желілерді және электрондық рәсімдерді пайдалана отырып жүзеге асырылатын тауарларды (жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді және т.б.) сатып алу-сату жөніндегі қызмет" деп түсінілді.

Қазіргі уақытта әлемнің көптеген елдерінде бөлшек сауданың айтарлықтай төмендеуі байқалады, бұл ең алдымен карантиндік шараларды енгізу салдарымен байланысты. Бөлшек сауданың жалпы төмендеуіне қарамастан, электронды саудадағы B2C бөлшек саудасы өсуді жалғастырды.

Электрондық коммерцияның бөлшек сауда көлемі 2020 жылы 3,91 трлн. АҚШ долл, бұл 2019 жылғы көрсеткіштен 27,6% - ға жоғары және 2014 жылғы көрсеткіштен 3 есе артық. Бөлшек сауданың жалпы көлеміндегі электрондық бөлшек сауданың үлесі де үнемі өсіп келеді және 2024 жылға қарай 21,8% - ға жетуі мүмкін[1].

Интернеттен заттарды сатып алу бүкіл әлемдегі миллиондаған адамдар үшін кең таралған тәжірибеге айналды. Қазіргі жағдайда интернеттегі тауарлар мен қызметтерді сатып алушылар бұрынғыдан да көп болды. Осылайша, бағалау бойынша, 2021 жылы онлайн-сатып алушылар саны 2,14 млрд — ты құрайды-бұл әлемдегі халықтың жалпы санының 27,6% - ын құрайды, бұл әрбір төртіншіден артық, әрі көрсеткіш серпінді өсуді сақтайды.

Қазақстанда электрондық сауданың да қарқынды өсуде. Сонымен қатар, бұл бағыт елде жақында танымал болды. Соңғы үш жылда бөлшек сауданың жалпы көлеміндегі электронды сауда үлесі айтарлықтай өсті, ал COVID-19 пандемиясы процесті тездетті. Мәселен, егер 2018-2019 жылдары электрондық сауданың үлесі тиісінше 2,9% - ды және 3,8% - ды құраса, 2020 жылы ол 3 есе дерлік өсіп, 9,7% - ға жетті.

2019 жылы қазақстандықтардың Халықаралық интернет-ағандарда сатып алу көлемі 280 млрд теңгені құрады. Маңызды сәт: бұл сайттардан сатып алу тек халықаралық төлем жүйелерінің карталары арқылы жүзеге асыруға болады. 2021 жылғы 1 сәуірдегі жағдай бойынша ҚР — да айналымда 51,5 млн төлем карточкасы бар, оның 69,5% - ы немесе 35,8 млн-ы халықаралық төлем жүйелерінің карталары. Бұл ретте олардың 95,3% - ы MasterCard Worldwide және Visa International-ға тиесілі [2].

Қазіргі уақытта сатып алу деректері мен рейтингтері талдайтын үлкен деректер мен жасанды интеллекттің таралуына байланысты көптеген электрондық коммерциялық фирмалар өз қызметтерін ұсыныстарға сәйкес жаңартады. Тұтынушылар басқа тұтынушылармен кері байланысты қолдана отырып, ақылды шешімдер қабылдайды, ал компаниялар өз ұсыныстарын қолдана отырып, сатып алушыларды көбірек тартады. Әлеуметтік желілердің әсері мен таралуы онлайн-платформалармен өзара байланысты әлеуетті сатып алушылар базасын құруға мүмкіндік берді. Осылайша, әлемдік электрондық коммерция экономикасындағы рөл тек ұлғаятын болады, бұл ретте жаһандық әлемдік платформаларды ұйымдастыру тәсілдері мен құндылықтар тізбегін құру тәсілдері трансформацияланатын болады. Сондықтан, жаһандық әлемдік сауданы трансформациялаудың әлемдік процесіне қатысу экономиканың нақты секторының субъектілері үшін ғана емес, сондай-ақ электрондық коммерция инфрақұрылымын қолдау және дамыту үшін жағдайлар жасау бөлігінде мемлекеттік басқару үшін де маңызды басымдық болып табылады.

Әдебиеттер:

1 Развитие электронной торговли в РК и мире. 2021 год. - <http://ranking.kz/ru/a/reviews/razvitie-elektronnoj-torgovli-v-rk-i-mire-2021>

2 Анализ рынка розничной электронной коммерции в Республике Казахстан. Результаты исследование компаний PwCKazakhstan совместно с Ассоциацией Цифровой Казахстан (АЦК).- <https://www.pwc.com/kz/en/publications/e-commerce/pdf/e-commerce-6m-2021-final.pdf>

Меирхан Д.Н., 2 курс (КарУ им. академика Е.А. Букетова)
 Научный руководитель – м.э.н., преподаватель кафедры экономики и международного бизнеса Григолашвили М.Г.

ДОЛЯ ОПЛАТЫ ТРУДА ВО ВНУТРЕННЕМ ВАЛЛОВОМ ПРОДУКТЕ В КАЗАХСТАНЕ

На данный момент экономика Казахстана находится на низком уровне. Исходя из этого, президенту необходимо ввести реформы, которые увеличат заработную плату рабочих и сократят разрыв между социальными слоями населения, но единого решения для существующих проблем пока не найдено.

Рассмотрим нынешнюю модель экономики Казахстана. В 2000-х годах случился экономический бум, однако в последующих пятилетках реальный рост экономики снижался. Это показывает, что экономическая модель страны использовала все имеющиеся источники роста. Ни для кого не секрет, что в первую очередь это связано с нашей сырьевой направленностью. Но мало кто акцентирует своё внимание на таком факторе, как вклад в экономический рост. За последние десять лет такой вклад на 62% был обеспечен сферой услуг, также на 23% сферой торговли. Эффективность труда в сфере услуг Казахстана находится на низком уровне, при этом она не повышается на протяжении последних десяти лет. В то же время эффективность нормально функционирующих экономик напрямую влияет на уровень доходов и оплаты труда. Именно вышеупомянутые перекосы связаны со снижением доли заработной платы. Помимо всего озвученного на данный момент в Казахстане наблюдается очень низкая доля оплаты труда в структуре ВВП, она составляет лишь 31%. Иными словами, рабочие получают низкие зарплаты. В большинстве у соседних стран данные показатели ощутимее выше, чем в Казахстане.

Рисунок 1 Сравнение доли оплаты труда в ВВП

Разделив Казахстанские отрасли условно на бизнес-отрасли и отрасли с высоким участием государства, можно увидеть, что у вторых доля оплаты труда составляет от 65% до 73%. Зарплаты в данном случае финансируются за счёт государственного бюджета. В бизнес-отраслях наблюдаются признаки «дикого капитализма», при котором добавочная стоимость уходит прибылью владельцам бизнеса, а не в качестве заработной платы рабочих. В данный момент нам просто необходимы эффективно работающие профсоюзы. Они помогут сравнять интересы работников, бизнеса и государства. Именно "дикий капитализм" наделил небольшую часть людей основными богатствами Казахстана. С точки зрения рынка труда распределение доходов является важным. На предоставленной диаграмме изображена характеризующая ситуация в Казахстане за